

UGENT MAGAZINE

| EDITIE N°4 |

BLAD VOOR ALUMNI
EN ANDERE DURFDENKERS

UGent-alumnus
van het jaar

UNIVERSITEIT
GENT

DIEP IN HET REGENWOUD IN CONGO,

hoog boven de kruinen. Een wetenschapper in een toren. Een stethoscoop, die 'luistert' naar de longen van de aarde. Want wetenschappers willen weten: gaat het wel goed met deze longen?

Twintig jaar lang zal de UGent hier meteorologische data capteren om in kaart te brengen hoe de uitwisseling van broeikasgassen tussen de atmosfeer en het lokale ecosysteem verloopt.

Hoeveel CO₂ neemt het woud nog op? De globale klimaatveranderingen beïnvloeden de groei van bomen overal ter wereld en dus hun CO₂-opname. Laat zich dat ook hier al voelen? In welke mate? En hoeveel water pompt het regenwoud de lucht in? Dat bepaalt hoeveel neerslag er valt en is dus van groot belang voor de lokale bevolking. Ook daarvoor heeft de toren sensoren aan boord.

55 meter hoog, de eerste in de regio, deze toren. En gezien zijn functie, allesbehalve ivoren.

Wil je meer weten over de klimaatoren in Congo? Scan dan deze QR-code of surf naar durfdenken.be.

12

Lang leve leren!
Want studeren stopt
niet na je studies

6 DE BRIEF

Dirk Frimout schrijft een brief aan zijn 17-jarige zelf

8 UGENT IN DE WERELD

De academische brug tussen de UGent en China

12 LANG LEVE LEREN!

Want studeren stopt niet na je studies

18 UGENT-ALUMNUS VAN HET JAAR

Steven Van Gucht over corona en zijn blijvende band met de UGent

22 IN BEELD

Het Technicum krijgt een tweede leven

26 DODONA

Hoe twee UGent'ers de Vlaamse jeugd leren programmeren

30 MAAK HET VERSCHIL

Het ongelooflijke verhaal van Nico Gunzburg

34 SCHAMPER

Het studentenblad dat geen blad voor de mond neemt

39 DE BLIK VAN RIK

COLOFON

UGent Magazine is het blad voor alumnileden en relaties. Het wordt jou twee keer per jaar toegestuurd.

Wil je het liever niet meer ontvangen? Of op een ander adres? Laat het dan weten via communicatie@ugent.be

De meeste artikels kan je lezen op www.durfdenken.be. Daar vind je ook de Engelstalige versies.

Registreer je ook op het alumniplatform infinium.ugent.be

Redactieadres
Directie Communicatie en Marketing
UGent, Campus Ufo, rectoraat,
Sint-Pietersnieuwstraat 25,
9000 Gent

Verantwoordelijke uitgever
Rik Van de Walle, rector UGent

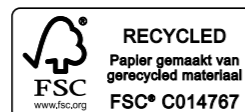
Coördinatie
Fien Ysebie, David De Wolf

Redactie & Design
The Fat Lady

Fotografie
Damon De Backer
Rembert De Prez
Anton Coene
Anneke D'Hollander

Illustraties
Debora Lauwers
Fiore Deman

Cover
Damon De Backer

Druk
L.capitan

Gedrukt met vegetale inkt op 100% gerecycleerd Nautilus® papier en met elektriciteit afkomstig uit CO₂-neutrale bronnen.

06

26

INHOUD

22

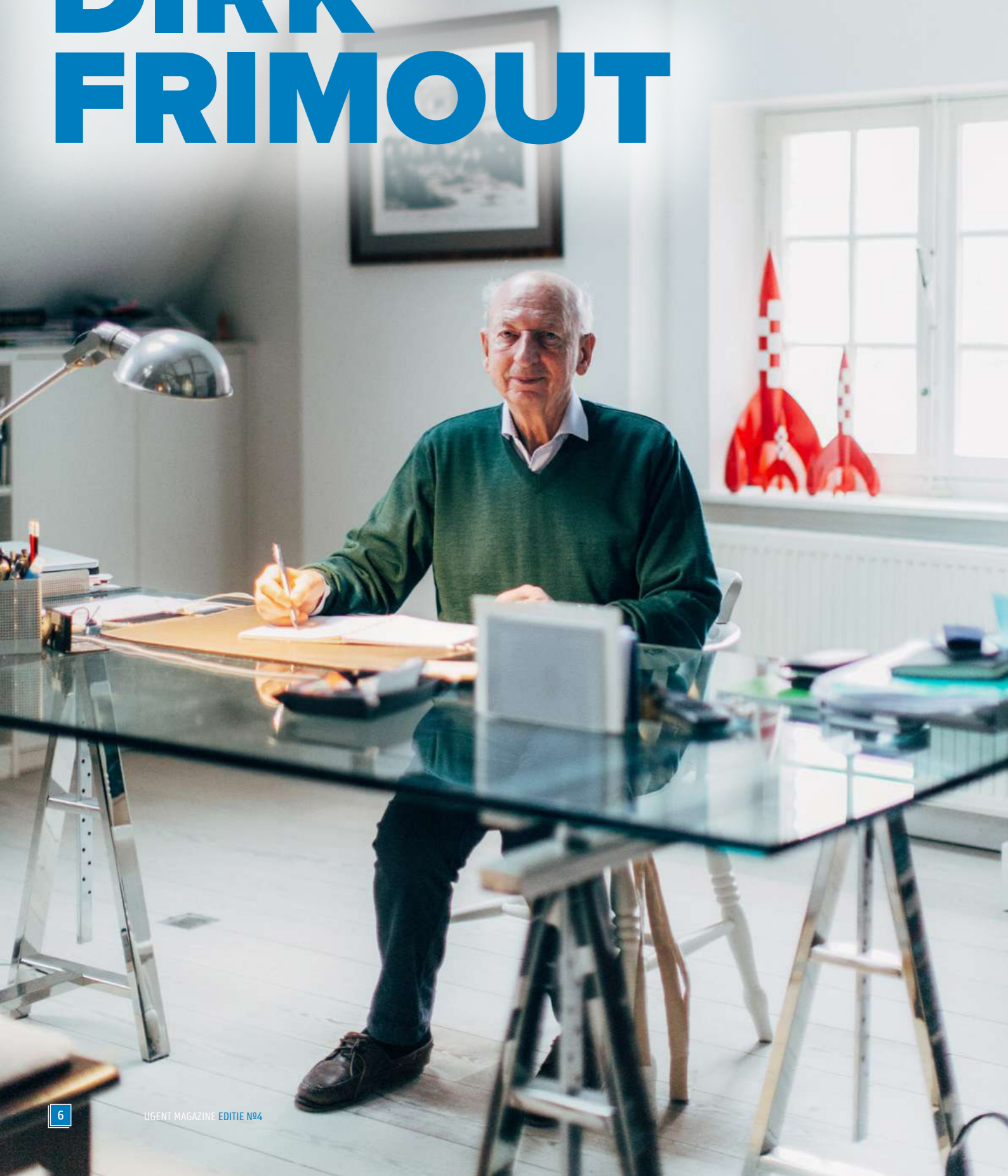

34

Wil je meer verhalen lezen over de UGent, surf dan naar
↓
www.durfdenken.be

DIRK FRIMOUT

schrijft een brief aan zijn 17-jarige zelf. Welke raad heeft hij voor de jonge Dirk, die de eerste stap zet op een weg naar ongekende hoogtes?

Beste Dirk,

Het zal ongeveer een jaar geleden zijn dat je op je kamer zat, gekluisterd aan de radio. Vol spanning volgde je mee, terwijl er soms niet meer te horen was dan 'biep biep'. De lancering van de eerste Spoetnik in 1957. Het was het begin van de ruimtevaart en je beleefde het live, via Radio Moskou. De komende jaren worden heel erg boeiend. Met veel moeilijkheden die nog te overwinnen zijn, tot uiteindelijk de eerste mens in de ruimte.

Je kunt het onmogelijk beseffen, maar de stap die je nu op je zeventiende zet, zal ook jou in een rechte lijn naar de ruimte brengen. Ingenieur elektrotechniek. Daar heb je geen seconde aan getwijfeld. Het zat meteen zo in je hoofd. Niemand heeft ons daar ooit moeten in beïnvloeden of sturen. Toegegeven, je weet nog niet zo goed wat het allemaal inhoudt. Maar het is de logische stap. Wiskunde en wetenschap zijn al lang een hobby. En ook Gent ken je als je broekzak, aangezien je Poperinge al op je vijftiende verliet om er op internaat te gaan.

Achteraf bekeken kan ik alleen maar zeggen dat het ook de juiste stap is. Ik denk niet dat ik de dingen anders zou doen, mocht ik kunnen. Het is een heel brede opleiding en er zullen altijd vakken zijn die je niet zo leuk vindt. Scheikunde of bouwkunde bijvoorbeeld, dat past minder goed in je pakket van interesses. Maar ooit zullen ze je net goed van pas komen. Als je als wetenschapper aan de slag gaat bij het Belgisch Instituut voor Ruimte-Aeronomie bijvoorbeeld. Het is daar dat onze droom om naar de ruimte te gaan echt vorm zal krijgen.

Het zal soms zwaar en moeilijk zijn. Voortaan heb je vier keer per maand een examen. Dat betekent heel de week studeren, iedere week opnieuw. Maar ik ken je goed genoeg om te weten dat je niet gaat boemelen als er *repetities* zijn. Het is hard werken, maar als je iets graag doet en je stelt je een duidelijk doel, dan doe je er alles aan om dat te bereiken. En het helpt dat je les krijgt van inspirerende proffen zoals Marc Vanwormhoudt.

De komende vijf jaar zijn de belangrijkste jaren van je leven. Alles wat volgt, zal hierop terug te brengen zijn. Als ik vandaag ga spreken in scholen, voor mensen van jouw leeftijd, dan is dat mijn belangrijkste boodschap. Dat ze nadenken over wat ze willen doen de rest van hun leven. En vertrouwen hebben in zichzelf, geloven dat ze het kunnen. Niet te vlug opgeven en vooral doen wat je graag doet.

Zo heb ik het ook gedaan. Let op, eenvoudig wordt het niet. Er zullen teleurstellingen volgen en het zal lang duren. Jezelf zal je niet moeten overtuigen, wel de mensen rondom je. Verdedigen waarom je blijft gaan voor dat ene doel. De ruimte. Maar er komt een dag Dirk, dat je terug op aarde landt en je eerste gedachte zal zijn: "Wat kan ik nu doen? Ik heb bereikt wat ik wou bereiken."

Er zal een beetje toeval mee gemoeid zijn en zelfs wat politiek. We zijn tenslotte 'maar' Belg. Maar het grootste deel is jouw verdienste. Het feit dat je een wetenschappelijke carrière begint, is je eigen keuze. En net die keuze zal de doorslag geven. Op een bepaald moment zal de overtuiging groeien dat er niet enkel piloten nodig zijn om naar de ruimte te gaan, maar ook wetenschappers. Daar komt jouw kans.

Rijk zal je er niet van worden, maar dat is nooit een factor geweest bij ons. Wel bijleren en altijd positieve keuzes maken. Want de dag dat je niets meer bijleert, is de dag dat je waarde verliest.

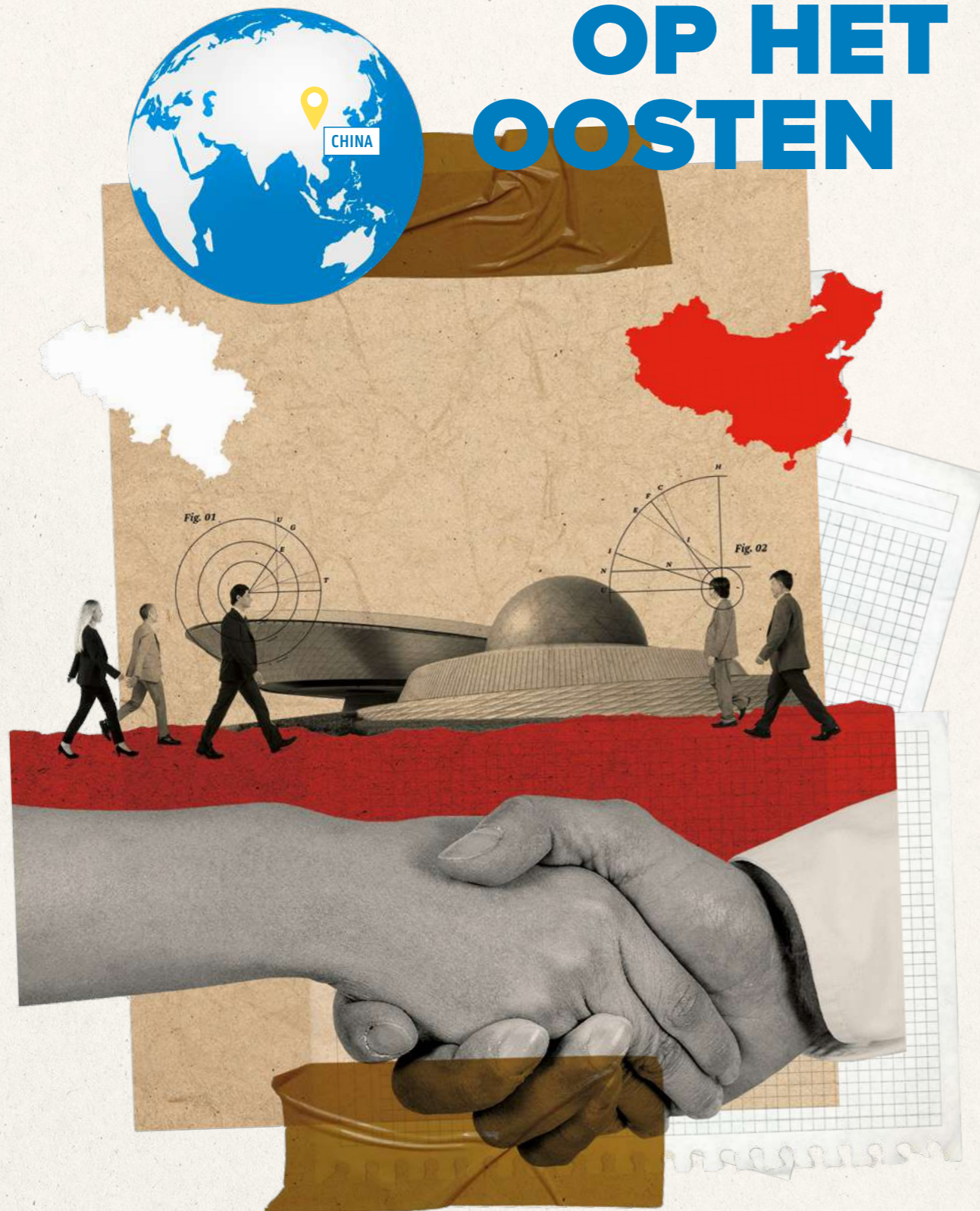
Heel veel succes.

Groeten,

Dirk

DE BLIK OP HET OOSTEN

De UGent bouwt al jaren aan een sterk academisch netwerk in China. Met als speerpunt het China Platform, dat 15 jaar geleden het levenslicht zag. Geen enkele andere Belgische universiteit heeft zo'n sterke band met de academische wereld in China. Geen eenrichtingsverkeer, maar een wisselwerking die de wetenschappelijke kennis en de interculturele verstandhouding stimuleert. Ook in tijden van politieke hoogspanning.

WAAROM DE UGENT INZET OP NAUWE ACADEMISCHE BANDEN MET CHINA

Dat we nauwe banden onderhouden met China is vanzelfsprekend, vinden professor Bart Dessein (vakgroep Talen en Culturen) en Sven Biscop (vakgroep Politieke Wetenschappen en ook verbonden aan het Egmontinstituut). "China is nu eenmaal - like it or not - een van de grote spelers in de wereld. Ook qua onderzoek en academische ontwikkeling. De moderne wetenschap is er een van samenwerken. **De tijd dat Chinezen enkel hier kwamen studeren is voorbij hoor. Wij gaan ook naar daar om te leren.** Je kan maar best vanop de eerste rij de evoluties in China meemaken en mee vormgeven", aldus Sven Biscop.

PIONIERS

BART "15 jaar en langer geleden had je aan de UGent al pioniers uit verschillende faculteiten en disciplines die met China samenwerkten. De Sinologie natuurlijk, maar ook in de Rechtswetenschappen en de Mariene Biologie werden al in de jaren '80 de eerste zaadjes van academische samenwerking geplant. Onze vakgroep werd het aanspreekpunt - logisch, want we spreken de taal (*lacht*) - om de contacten te leggen. Maar naarmate de contacten toenamen, werd de administratieve rompslomp te zwaar. Dus werd er in 2006 een strategisch, adviserend en administratief ondersteunend orgaan opgericht, het China Platform."

Ondertussen is het China platform een goed geoliede machine, met zelfs een vertegenwoordigingskantoor in Beijing, dat onder meer sterk inzet op de alumniwerking ter plaatse. Het speelde ook een belangrijke rol in de totstandkoming van de 11 Joint Labs met Chinese partneruniversiteiten, en bij de samenwerking met de China Scholarship Council (CSC) waardoor nu in totaal zo'n 450 Chinese doctoraatsstudenten en 65 post-docs onderzoek verrichten aan zowat alle faculteiten van de UGent. **SVEN** "Het is uniek. Zelfs Buitenlandse Zaken doet regelmatig een beroep op de kennis en knowhow van het China Platform."

GEOPOLITIEKE SPANNINGEN

Maar de tijden zijn veranderd en samenwerken met China wordt minder evident. De voorbije jaren heeft het land zich ontwikkeld tot een dominante wereldspeler. **Bart: "Met China en Japan telt Azië vandaag twee van de drie grootste economieën ter wereld en ook andere Aziatische landen zijn volop aan het opkomen.** De economische dominantie van Azië gaat ten koste van die van de VS en Europa. Daarom wordt in de VS en in Europa meer en meer de vraag gesteld hoe ver die Chinese macht uiteindelijk zal strekken. Als gevolg zie je ook in Europa economische strategieën opduiken om ervoor te zorgen dat China niet té dominant wordt."

Moet de UGent vrezen dat de geopolitieke spanningen een impact hebben op de werking van het apolitieke China Platform? Beide proffen denken alvast van niet. "Een academische samenwerking moet academisch blijven. De politiek is voor anderen", zegt Bart. En Sven vervolgt: "Ik vind dat, zeker op een moment van politieke spanningen, het kanaal van de academische uitwisseling open moet blijven. Zo blijf je een dialoog hebben."

GRONDIGE SCREENING

Coördinator Inge Mangelschots van het China Platform sluit zich daarbij aan. **INGE "We houden de politieke ontwikkelingen nauwgezet in de gaten en stemmen ons beleid erop af.** Moeten we omwille van de kwalijke evoluties in China vandaag - denk aan de mensenrechten, de autoritaire aanpak van de oppositie in Hongkong of de oorlogstaal richting Taiwan - onze academische samenwerking afbouwen? Het antwoord is neen, lieten de rector en vicerector duidelijk verstaan. Als we de samenwerking nu stopzetten, straffen we de onderzoekers, die niets te maken hebben met het regime."

Aan elke vorm van academische samenwerking - met partnerinstellingen of voor specifieke projecten - gaat wel een grondige screening vooraf. Inge: "We weigeren af en toe aanvragen uit China als hiervoor voldoende elementen aanwezig zijn. Sowieso is dat het geval als er vermoedens zijn van mogelijk militair gebruik van onderzoek. De afwijzing doen we op diplomatische wijze, om onze goede relaties niet te verstoren."

TOPFACILITEITEN

Als er dan toch iets verandert aan de samenwerking met China, zal het eerder een verdere intensivering zijn. Bouwkundig ingenieur en professor-emeritus Luc Taerwe (faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur) is sinds 2016 directeur van het China Platform. Hij weet uit eigen ervaring op welk hoog niveau Chinese universiteiten spelen. **LUC** "In 2004 ben ik voor het eerst naar China gegaan, om er les te geven aan de Tongji University in Shanghai, waarmee we later een Joint Laboratory hebben opgericht. Ik heb mijn studenten altijd gestimuleerd om naar China te trekken. Ze hebben er testfaciliteiten waar we in België en zelfs Europa alleen maar van kunnen dromen. Het zijn 'key labs' waar toponderzoek gebeurt."

BART DESSEIN

is sinoloog en hoogleraar aan de vakgroep Talen en Culturen. Zijn favoriete project van het China Platform is het Joint Lab for World War I Studies met Shanghai University. "Omdat het onderzoeksthema zowel Europa als China aanbelangt en het belang van de Chinese arbeiders in België en Frankrijk tijdens Wereldoorlog I in beide gebieden een stuk vergeten geschiedenis is dat nu weer onder de aandacht gebracht wordt."

SVEN BISCOP

is hoofddocent in de vakgroep Politieke Wetenschappen en de auteur van *Hoe de grootmachten de koers van de wereldpolitiek bepalen* (Kritak, 2021). Al meer dan 10 jaar doceert hij elke zomer aan de Ren Min University in Beijing over de rol van Europa in de wereld.

INGE MANGELSCHOTS

werkt sinds september 2010 als coördinator van het China Platform. Zij woonde en werkte 13 jaar in China. "Vanop de eerste rij zie ik samenwerkingen ontstaan, en studenten verrijkende ervaringen opdoen. Dat maakt deze job zo boeiend."

"Zeker op een moment van politieke spanningen, moet het kanaal van de academische uitwisseling open blijven. Zo blijf je een dialoog hebben."

LUC TAERWE

is emeritus gewoon hoogleraar in het vakgebied betonconstructies en is ook actief aan Tongji University (Shanghai). "Door de samenwerking met de collega's van Tongji University kon ik de Shanghai Tower (632 m hoog) en de Hongkong-Zhuhai-Macau brug-tunnelverbinding (42 km lang) bezoeken tijdens de bouwfase en meewerken aan onderzoek over deze projecten."

Alumni stellen de UGent voor aan potentiële studenten op de education fair.

Bart Desein onderschrijft de ambitie om meer UGent- studenten tijdelijk uit te sturen naar China: **"De tijd dat wij Europeanen bepaalden hoe de wereld eruit ziet is voorbij. Dus kunnen onze studenten maar beter naar daar gaan om te zien hoe mensen er leven.** Want onbekend is onbemind. Intermenselijk contact is van onschatbare waarde."

TROTSE AMBASSADEURS

Het netwerk dat de UGent ondertussen heeft uitgebouwd via het China Platform, is een grote troef. Vooral de succesvolle alumniwerking speelt daarin een rol. Inge Mangelschots en Luc Taerwe zijn trots dat zoveel UGent-alumni enthousiaste ambassadeurs zijn die de UGent in China mee op de kaart zetten. Inge: "We hebben nu vier alumni-afdelingen in China, de eerste twee werden in 2013 gelanceerd in Beijing en Shanghai. De afdelingen organiseren elk jaar activiteiten, vaak gekoppeld aan de missies die we tot voor de pandemie regelmatig organiseerden. Tijdens zo'n netwerkevenement komen alumni uit de Chinese zakenwereld in contact met vertegenwoordigers van Belgische bedrijven."

Ook op de stand van de UGent op de jaarlijkse Education Fair in China zijn alumni in de weer. Inge: "Daar stellen we niet alleen de UGent voor aan potentiële studenten, maar ook onze Global Campus in Zuid-Korea. Als alumni hun ervaringen delen met de studenten en hun ouders, komt dat een pak overtuigender over dan als wij het doen (lacht). En ze doen dat vooral omdat ze trotse alumni zijn. Velen hebben fijne ervaringen gehad aan de UGent, die bijgedragen hebben aan hun huidige loopbaan." □

VAN AAP TOT OS

Meer info over 15 jaar China Platform ontdek je in het boek "From Monkey to Ox" via ugent.be/chinaplatform.

LANG LEVE LEREN!

**WANT STUDEREN
STOPT NIET
NA JE STUDIES**

Wie weet hoe je job er binnen tien jaar uitziet? Sterker: bestaat jouw job dan nog wel? In een maatschappij die razendsnel verandert zijn het moeilijk te beantwoorden vragen. Eén ding is zeker: studeren stopt niet nadat je je diploma behaald hebt. Jarenlang hinkten we in Vlaanderen achterop op vlak van levenslang leren. Gelukkig staan de sterren intussen gunstiger.

“Ik zeg vaak aan mijn studenten: verwacht niet dat het gedaan is als je afstudeert. Jobs evolueren, en nieuw vereiste competenties en skills doen volop hun intrede in het werkveld.” Aan het woord is professor Eveline Schollaert, die zich in haar onderzoek toelegt op het belang van levenslang leren. Haar conclusie: “We hebben simpelweg geen andere keuze.”

JOBS DIE NOG NIET BESTAAN

Dat klinkt dramatisch, maar is daarom niet minder waar. De arbeidsmarkt evolueert razendsnel. De meerderheid van de schoolgaande jeugd zal later een job uitoefenen die nu nog niet eens bestaat. Maar ook voor een groot deel van de huidige actieve bevolking geldt dat de kennis en skills van vandaag geen volledige carrière zullen volstaan.

In die context is levenslang leren een hot topic. Het zorgt ervoor dat je als werknemer ook na je studies méé blijft. En dat je dus ‘employable’ bent, zoals dat heet. Nochtans is dat besef in Vlaanderen nog weinig doorgesijpeld. Uit cijfers van Statistiek Vlaanderen blijkt dat we al jaren op een laag niveau blijven trappelen, met amper 8% van de actieve bevolking die een bijkomende opleiding volgde. Ter vergelijking: landen als Zweden en Finland halen bijna 30%, in Nederland ligt het cijfer net onder de 20%.

VOORTDUREND EVOLUEREN

De nood om bij te leren is hoog, maar de stap wordt te weinig gezet. Dat was niet het geval bij Zoë Pauwaert, momenteel milieucoördinator bij Bova Enviro+. Toen haar contract afliep bij haar vorige baan moest ze noodgedwongen op zoek naar iets nieuw. Aan interessante vacatures geen gebrek, alleen: ze had niet het vereiste diploma. Door een extra opleiding te volgen, een postgraduaat aan de UGent, heeft ze vandaag een getuigschrift én de job die ze wou.

Ook in haar huidige job moet Zoë constant bij de les blijven: “Als extern milieucoördinator help ik milieuhinderlijke bedrijven met milieuvergunningen. Ik volg de wetgeving op en toets af of het bedrijf eraan voldoet. Daarnaast denk ik mee na over hoe het bedrijf kan inzetten op energiebesparing en op milieuvriendelijke processen. Het is dan ook heel belangrijk dat ik goed op de hoogte ben van de wetgeving, die trouwens voortdurend evolueert. Daarom volg ik regelmatig bijscholing.”

EVELINE SCHOLLAERT

is professor aan de faculteit Economie en Bedrijfskunde. In haar onderzoek focust ze op facetten die een duurzame relatie tussen organisaties en medewerkers kunnen ondersteunen. Ze is ook lid van UGent@work, een van de tien IDC's (interdisciplinaire onderzoeksconsortia) waarmee de UGent de maatschappelijke impact van onderzoek in bepaalde domeinen wil vergroten. Jaren geleden werd ze verliefd in een UGent-auditorium. Twintig jaar later is ze gelukkig getrouwd én heeft ze twee kindjes en een kat met diezelfde man.

ZOË PAUWAERT

behaalde haar master in mariene wetenschappen, en werkte een tijdje in het Waterbouwkundig Laboratorium. Daarna volgde ze een postgraduaat milieucoördinator en werkte ze als adviseur ecologie en innovatie. Vandaag is ze projectingenieur bij Bova Enviro+. Als student wilde ze eigenlijk op Erasmus. Uiteindelijk koos ze voor een internationale masteropleiding met medestudenten uit alle hoeken van de wereld.

ZELFMANAGEMENT

Volgens Eveline is het de juiste manier om met bijscholing en extra opleidingen om te gaan. “Het begint bij een behoefteanalyse. Wat is relevant voor jou? Waar heb jij nood aan?” Dat zorgt voor de motivatie om te willen bijleren. Als die motivatie er is, verhoogt je kans om te slagen. “Zelfmanagement is een basisvoorwaarde”, verduidelijkt Eveline. “Zelf kunnen bepalen wat je belangrijk vindt, welke competenties en skills je wilt bijschaven en welke opleidingen je wilt volgen. Al hoeft je opleiding niet per se iets te maken te hebben met je carrière. Het kan je simpelweg verrijken als persoon, waardoor je enthousiaster in je job of zelfs in het leven staat.”

“Het begint bij een behoefteanalyse. Wat is relevant voor jou? Waar heb jij nood aan?”

“Vanuit het standpunt van de werkgever wordt dat dan: welke skills heeft jouw organisatie nodig en wat willen je medewerkers? Op basis daarvan kan je trainingsdoelstellingen opstellen: wat wil je bereiken met het opleidings-traject?” Want bedrijven hebben een belangrijke rol in het succes van levenslang leren, oordeelt Eveline. “Niet alleen door hun medewerkers de ruimte te geven, maar ook door hen te steunen bij het toepassen van de nieuw aangeleerde skills en door in hen te geloven. Geloven dat je het kan is, naast motivatie, een andere belangrijke voorwaarde om een opleiding tot een goed einde te brengen. Self efficacy noemen we dat. Als je vol zelfvertrouwen aan een opleiding begint, ben je meer bereid om bij te leren en haal je er ook meer uit.”

CHUNKEN IN MODULES

Motivatie is één ding, tijd is iets anders. Ook voor Zoë was dat niet evident: “De combinatie werk- en gezinsleven was al pittig, zeker omdat ik net een eerste kindje ging krijgen toen ik met de opleiding begon.” Maar de manier waarop het postgraduaat was opgebouwd, in vijf modules, maakte het haalbaar. “Per semester kon je zo'n module volgen.”

Voor een groot deel van de huidige actieve bevolking geldt dat de kennis en skills van vandaag geen volledige carrière zullen volstaan.

“Heel handig: zo kies je zelf wanneer je een examen aflegt. Zolang je de opleiding maar binnen de drie jaar afrondt.”

De indeling in modules gebeurt niet enkel om rekening te houden met een gebrek aan tijd, het verhoogt ook de slaagkansen. Dat is wetenschappelijk onderzocht, vertelt Eveline: “De methode, een opleiding in kleinere deeltjes opsplitsen, heet chunken en blijkt effectief.”

MINI-OPLEIDINGEN

De UGent organiseert verschillende postgraduatoren in modules. En steeds vaker ook andere vormen van bijscholing. Bieke Morlion, coördinator Levenslang Leren aan de UGent: “We creëren meer kortere trajecten. Zo kan je bijvoorbeeld één vak uit een bestaande opleiding volgen.” Bij zo’n mini-opleiding hoort een getuigschrift: de zogenoemde microcredentials.

En dan zijn er nog de trajecten zonder evaluatie: een summerschool, lezingen of studiedagen. “Zo’n lezingenreeks heeft heel wat minder impact op je agenda en kan er óók voor zorgen dat je blijft op een bepaald onderwerp”, verduidelijkt Bieke. “Je neemt deel, maar krijgt geen beoordeling via een examen, stage of paper, en dus ook geen getuigschrift. Wél ontvang je een certificaat als bewijs van deelname, zodat je dat kan meenemen in je portfolio.”

AAN DE BRON

Heel wat faculteiten zijn al jarenlang bezig met aanvullende opleidingen. De faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur, bijvoorbeeld, heeft al decennialang een platform voor levenslang leren samen met de faculteit Bio-Ingenieurswetenschappen. Dat vroegere Instituut voor Permanente Vorming is een academie voor ingenieurs en

heet sinds kort UGain. Wisselwerking tussen de universiteit en het bedrijfsleven is in deze initiatieven het codewoord. De universiteit houdt een vinger aan de pols van de maatschappij, terwijl de bedrijven beter opgeleide mensen zoals Zoë in dienst hebben.

De rol die een universiteit speelt in levenslang leren is dan ook niet te overschatten. Bieke: “Als onderzoekinstelling zitten wij aan de bron van kennis. Het is onze taak die kennis te vertalen naar de maatschappij. Wij hebben de sleutel tot innovatie in handen.”

NOVA ACADEMY BUNDELT AANBOD

Om dat nog beter aan te pakken, richtte de UGent, samen met de UA en de VUB, Nova Academy op. Dat is een overkoepelend informatieplatform, met een gestructureerd overzicht van de voortgezette opleidingen die de drie universiteiten aanbieden. Doel is het aanbod voor levenslang leren in Vlaanderen te versterken. De verantwoordelijkheid voor de organisatie en de uitvoering van het aanbod blijft evenwel bij de verschillende facultaire en interfacultaire academies. Het is een bewuste keuze van de UGent om de academies in handen te laten van de faculteiten. Op die manier worden de vormingen ingericht bij de bron: daar waar het onderzoek gebeurt en nieuwe kennis ontstaat.

Heel wat academies werken regelmatig samen, zoals bijvoorbeeld de Humanities Academie (faculteit Letteren en Wijsbegeerte) en de GHALL (Ghent Health Academy for Lifelong Learning, faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen) met hun lezingenreeks ‘Lezen in tijden van zorgzaamheid’. Bieke: “Die lezingen worden gegeven door experts uit de zorg en de literatuur.

Dat zijn trouwens niet enkel academici, maar ook ervaringsdeskundigen en auteurs.”

Het is dankzij de nauwe samenwerking van de academische wereld met het werkveld dat het aanbod van levenslang leren zo nauw aansluit bij wat leeft in de maatschappij.

Bieke besluit: “De voorbije twintig jaar is onze universiteit erg gegroeid. We hebben altijd erg ingezet op het traditionele, gesubsidieerde aanbod. Vandaag trekt de UGent resoluut de kaart van levenslang leren.”

Zo kan Vlaanderen, dankzij initiatieven als Nova Academy de nodige inhaalbeweging maken. □

BIEKE MORLION

is coördinator Levenslang Leren bij de UGent. Ze is een UGent’er in hart en nieren: ze startte er als student, en werkt er intussen al 22 jaar. Ze is niet alleen verknocht aan de universiteit, maar aan de hele stad. Al sinds haar studententijd is ze vooral gek op de buurt rond de Vooruit.

:Nova:Academy:

Neem een kijkje op het platform van Nova Academy nova-academy.be voor een volledig overzicht van onze voortgezette opleidingen, lezingen en studiedagen.

STEVEN VAN GUCHT:
**“WE HEBBEN ALS
 MENS SOMS TE
 VEEL PRETENTIE”**

Hij speelt een onwaarschijnlijk belangrijke rol in de bestrijding van de coronapandemie en is niet meer weg te slaan uit de media. En nu mag Steven Van Gucht zichzelf de allereerste UGent-alumnus van het jaar noemen. Een gesprek tussen de skeletten van het Morfologiemuseum in zijn oude faculteit.

**UGent-alumnus van het jaar, proficiat!
 Wat doet dat met een mens?**

STEVEN VAN GUCHT “Het doet me echt wel iets, omdat ik me nog altijd thuis voel aan de UGent. Ik ben er uiteindelijk elf jaar actief geweest. Eerst zes jaar voor mijn studies diergeneeskunde en nadien vijf jaar voor mijn doctoraat. Ik heb hier een hele hoop herinneringen. Ik heb veel vrienden gemaakt, mijn eerste lief ontmoet en mijn zoon is geboren toen ik in mijn laatste jaar doctoreerde. Het raakt me dus wel.”

**2020 en 2021 waren twee bewogen jaren,
 op zijn zachtst gezegd?**

“Mijn leven is in een vingerknip totaal veranderd. Ik herinner me zelfs nog exact de dag. Op 26 januari 2020 kreeg ik plots telefoon van de voorzitter van de federale overheidsdienst Volksgezondheid, Tom Auwers. ‘Laat alles vallen wat je aan het doen bent, we hebben je nodig. Vanaf nu wil ik dat je alleen nog bezig bent met corona’, zei hij. Ik kreeg de opdracht meteen een adviescomité op te richten. Toenmalig minister van Volksgezondheid Maggie De Block had onmiddellijk advies nodig over de repatriëring van Belgen uit het Chinese Wuhan. Hoe moesten ze die transporteren? Hoe moesten die getest worden? Wie zou dat doen? Waar moesten ze verblijven? Die vragen hadden snel een antwoord nodig.”

**Op dat moment hield het virus al lelijk huis in
 China. Volgde je het van dag één van dichtbij?**

“Zeker. Op oudejaarsavond (2019, nvdr.) was ik me aan het klaarmaken om met mijn familie te vieren in Center Parks. Ik keek even naar mijn mails en zag toen een bericht over een aantal zware longinfecties in Chinese ziekenhuizen. De oorzaak was onbekend, maar waarschijnlijk ging het om een virus. Ik was meteen getriggerd, maar nog niet gealarmeerd. Jaarlijks krijg ik ongeveer drie keer zulke mails binnen, die dan achteraf vaak niets blijken te zijn.”

**Maar nu draaide het anders uit. Het moest plots
 allemaal heel erg snel gaan, zonder veel tijd voor
 wetenschappelijke analyses. Hoe kijk je daarop terug?**

“Je bent op dat moment niet alleen wetenschapper, maar vooral crisismanager. De snelheid waarmee het allemaal moest gebeuren, werkt niet in pure wetenschap. Dat gaat over analyseren, aftoetsen en hypothesen stellen. Maar toen was daar geen tijd voor. Het enige wat je kan doen is als wetenschapper al de kennis die je hebt opgedaan, gebruiken om adviezen te geven. Alleen kan je die niet altijd wetenschappelijk funderen en moet je vertrouwen op je ervaring. De analyses komen pas achteraf.”

**De voorbije twee jaar heeft dat tot veel discussie
 geleid, omdat er soms bepaalde aannames niet
 bleken te kloppen. Dat heeft ook de verhouding
 met de politiek moeilijk gemaakt. Stoorde je dat?**

**STEVEN
 VAN GUCHT**

studeerde diergeneeskunde aan de UGent en doctoreerde in 2005. Hij is viroloog en laboratoriumhoofd bij Sciensano. Zijn meest memorabele UGent-moment is de dissectie van een sprinkhaan, worm, mossel en rat als eerstejaarsstudent in de Ledeganckstraat.

“Dat spanningsveld is niet abnormaal. Mocht de politiek altijd klakkeloos de wetenschap volgen, dan was ze niet meer nodig. Het is logisch dat er een spanning is en die moet er in mijn ogen ook zijn. Net als tussen wetenschappers onderling, daardoor krijg je inzichten en evoluties. Zolang het een gezonde spanning is en je naar elkaar luistert om nadien tot een conclusie te komen, is dat een goede zaak.”

Maar die consensus lijkt soms ver te zoeken. Maakt dat je job niet heel moeilijk?

“Voor politici ben ik vrij mild. Ik heb het moeilijker met wetenschappers en medici die soms onzin uitkramen. Daar kan ik echt kwaad van worden, zij zouden beter moeten weten. De flauwekul die sommigen verkondigen brengt mensenlevens in gevaar.”

Het zit duidelijk diep.

“Ik vind het niet erg om kritiek te krijgen, maar je moet wel redelijk zijn. Er zijn bijvoorbeeld ook critici die achteraf roepen dat we meta-analyses moesten doen en sommige zaken beter hadden moeten onderzoeken. Dat is mooi om achteraf te zeggen, maar op dat moment heb je daar de tijd en de studies niet voor.”

De coronacrisis is een crisis waarbij wetenschappers echt op het voorplan zijn getreden. En zelfs mee aan het roer staan. Is dat een goede zaak?

“Dat denk ik wel. Stel je even voor dat dat niet zo zou zijn geweest en dat de crisis puur door de politiek zou gemanaged zijn. Natuurlijk zijn er fouten gemaakt. Soms hebben we te snel versoepeld en waren de regels niet streng genoeg, maar over de hele lijn hebben we het niet

zo slecht gedaan. Onze vaccinatiegraad is een succes, onze testcapaciteit was vrij snel op orde en we hebben sneller ingezet op mondkapen en ventilatie dan bijvoorbeeld Nederland. Het beleid was al bij al ‘science driven’, maar met vallen en opstaan. En als viroloog is het heel boeiend en uniek om mee te maken. Nog nooit in de geschiedenis hebben we een pandemie van zo dichtbij kunnen volgen als nu.”

Je bent dierenarts van opleiding. Een dierenarts die een gezondheidscrisis helpt aanpakken, dat lijkt raar?

“Het is een beetje bijzonder, maar perfect te verantwoorden. Mijn doctoraat ging over het respiratoir coronavirus van het varken. Mijn kijk op de mens is anders dan die van een geneeskundige. In de diergeneeskunde leer je dat je als mens een deel bent van een groter geheel. We staan hier in het Morfologiemuseum, het staat en hangt hier vol skeletten van allerlei dieren. In de hoek hangt ook een menselijk skelet, gewoon tussen de dieren. Je kan de bouw van de mens hier vergelijken met die van een pelikaan, een walvis of zelfs een olifant. Soms hebben we te veel pretentie als mens. We zien onszelf te veel als ‘de koning van de schepping’. Zo zie ik dat niet. Elk dier en wezen staat zélf op het toppunt van zijn eigen evolutie.”

Je wilde graag in het Morfologiemuseum op de faculteit Diergeneeskunde afspreken. Waarom hier?

“Het is niet alleen een prachtig en uniek museum, maar ik heb er zelf ook een persoonlijke band mee. Toen de campus hier nog maar net was, moesten alle skeletten verhuizen van Gent naar Merelbeke.

“Mocht de politiek altijd klakkeloos de wetenschap volgen, dan was ze niet meer nodig.”

UGENT-ALUMNUS VAN HET JAAR

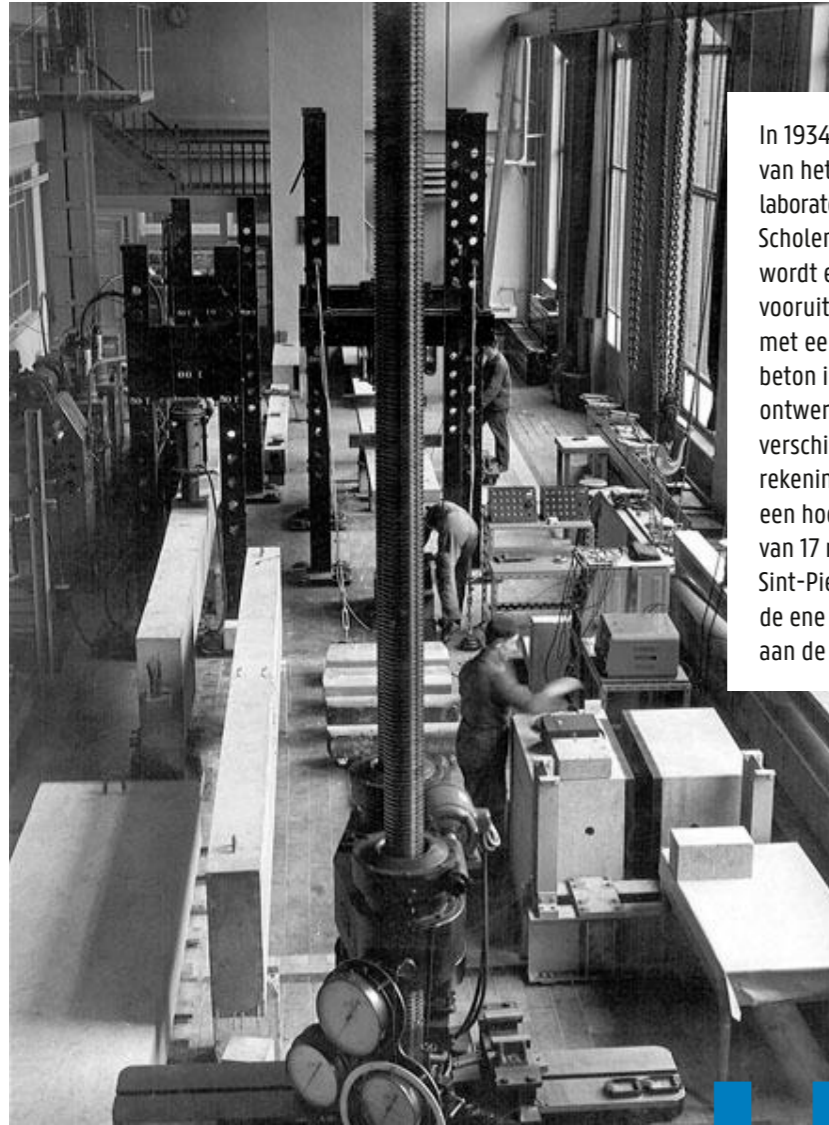
“Onze alumni zijn onze belangrijkste ambassadeurs”, aldus rector Rik Van de Walle. Om onze fierheid te tonen, willen we elk jaar een van hen in de kijker zetten. Wie dat wordt, kiezen de alumni zelf: zij nomineren de kandidaten. Zo ook bij deze eerste editie. Het leverde honderden namen op van oud-studenten die anderen inspireren met een opvallende prestatie, een uitzonderlijke carrière of een bijzondere bijdrage in hun vakdomein. Uit die selectie koos de jury Steven Van Gucht als winnaar, omwille van zijn maatschappelijke impact, heldere communicatiestijl gebaseerd op robuuste wetenschappelijke kennis en weinig polariserende houding in deze uitdagende tijd. Een mooie eerste in wat ongetwijfeld een lange reeks aan bijzondere laureaten zal worden.

[Meer info over de viering en alumni-activiteiten op infinitem.ugent.be](https://www.infinitem.ugent.be)

Ik had me opgegeven als jobstudent om daarbij te helpen. Samen met enkele andere studenten hebben we de giraf, die hier nog steeds staat, verhuisd. Het was bijzonder lastig om het beest in z'n geheel door de trappenhal en alle smalle deuren hier binnen te krijgen. Zoiets vergeet je niet. Ik zat hier ook graag om te studeren tijdens de middagpauze en heb hier zelfs mijn receptie voor mijn doctoraat gehouden. Het is een unieke plek voor mij.”

Je bent nog steeds nauw verbonden met de UGent. Is die band belangrijk voor jou als alumnu?

“Ik houd nog contact met verschillende mensen. Af en toe bel of sms ik bijvoorbeeld met professor Hans Nauwynck, het hoofd van het labo virologie hier op de campus. Hij is in mijn ogen een van de meest innovatieve virologen van het land en weet bijzonder veel over virale ziekteprocessen en coronavirussen. Zijn inzichten zijn heel interessant. En ik kom hier nog met plezier heel regelmatig langs.” □

In 1934 start de bouw van het Technicum of de laboratoria voor de Technische Scholen van de UGent. Het wordt een voor die tijd vooruitstrevend bouwwerk, met een staalskelet en beton in de hoofdrol. De ontwerpers moesten met verschillende uitdagingen rekening houden. Zo is er een hoogteverschil van 17 meter tussen de Sint-Pieternieuwstraat aan de ene kant en de Muinkkaai aan de andere kant.

Fans van industriële architectuur moeten zeker eens een bezoekje brengen aan de faculteitsbibliotheek en bijhorende leeszaal. De kleur van de stalen draagbalken is trouwens niet zomaar gekozen, het is de officiële faculteitskleur.

HET TECHNICUM

Het Technicum bestaat in totaal uit vijf gebouwen. Vooral blok 2 was veelbesproken bij de constructie, als eerste gelaste staalconstructie ter wereld. De man die instond voor die constructie, was Gustaaf Magnel. Hij deed ook de berekeningen voor het beton dat nodig was om de Boekentoren te bouwen.

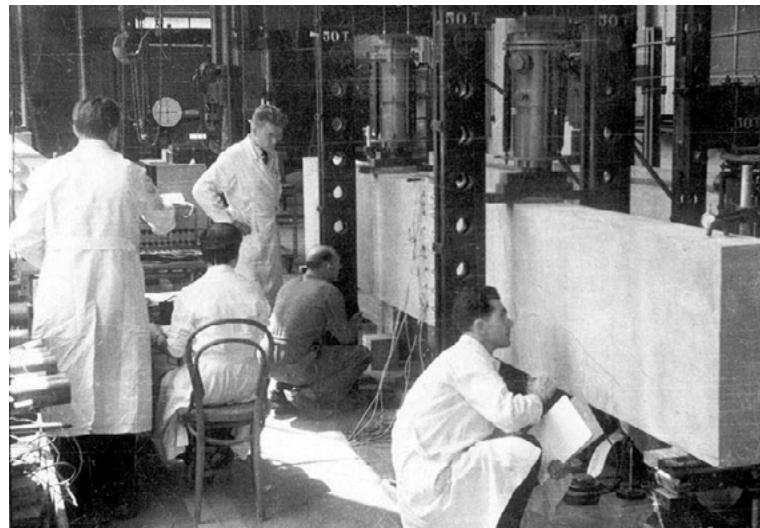
Het was een belangrijke stap in één van de grootste verhuisoperaties in de geschiedenis van de UGent: sinds dit academiejaar neemt de faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen haar intrek in het Technicum, specifiek in blok 1 en 2 van het complex. Na jaren van leegstand is het gebouw tussen het Rectoraat en de Brug klaar voor een nieuw begin.

INGENIEUS BOUWWERK KRIJGT TWEEDE LEVEN

Waar vroeger onderzoek werd gedaan naar de eigenschappen van beton, zitten nu studenten te blokken. Het verleden van Blok 2 vind je vandaag nog terug in de vorm van een oude kraan en andere industriële knipogen.

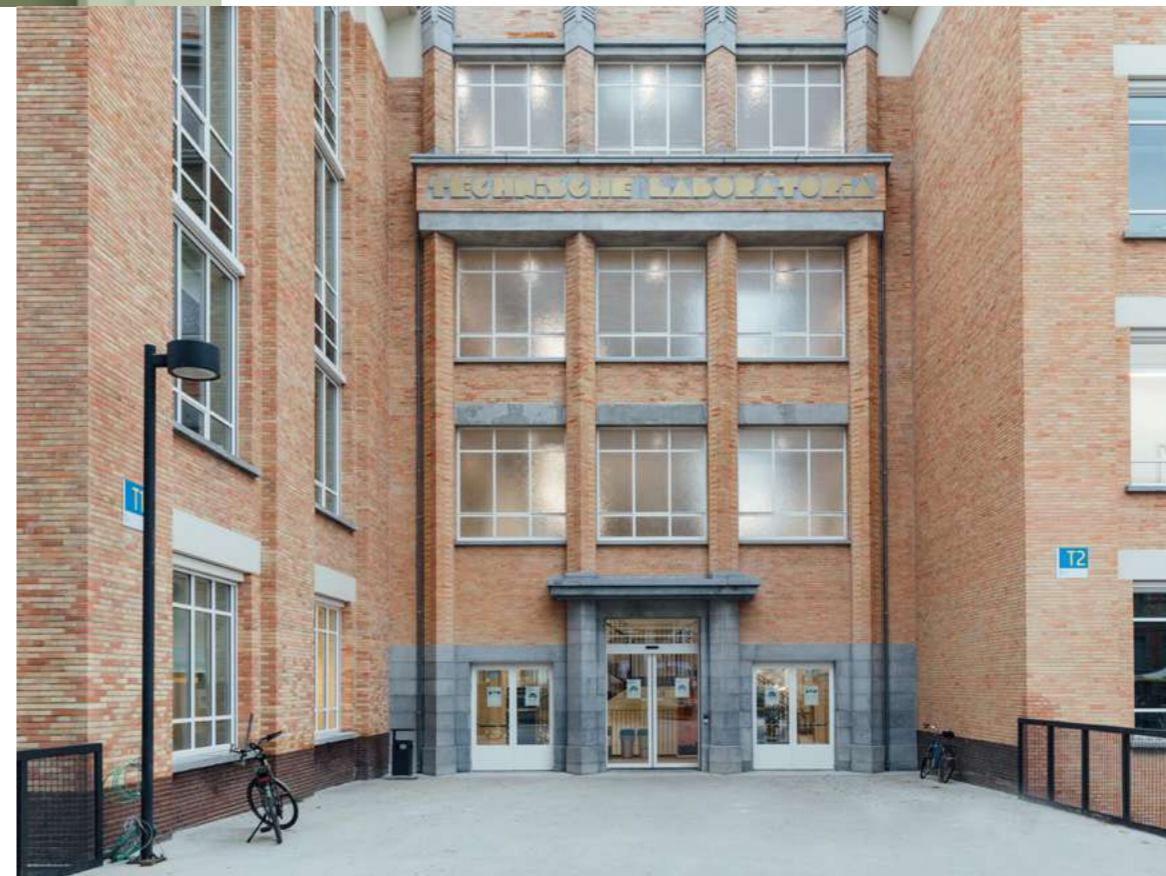

Blok 1 en 2 zoals ze te zien waren vanuit de Sint-Pietersnieuwstraat. Vandaag zit een groot deel van het gebouw 'verstopt' achter het Ufo.

Scan deze code voor meer foto's van vroeger en nu. Of surf naar durfdenken.be.

Vroeger stapten hier de ingenieurs binnen, sinds dit academiejaar zijn het de studenten politieke & sociale wetenschappen die onder de woorden 'Technische Laboratoria' door wandelen.

Hoe twee UGent'ers de Vlaamse jeugd leren programmeren

Wat computerlessen zijn geweest voor de huidige dertigers en twintigers, is programmeren voor de jongere generaties. Het wordt even standaard in hun curriculum als taal en wiskunde. Alleen is de weg ernaartoe nog wat hobbelig. Dodona, het project van Peter Dawyndt en Bart Mesuere, kan mee het pad effenen.

We zijn omringd door code. Alle toestellen in je huis waar software aan te pas komt, werken met code en zijn dus geprogrammeerd. Maar het gaat veel verder dan dat. Iedere online toepassing die je vandaag gebruikt, vertrekt van code. De algoritmes die maken dat Spotify weet welke muziek je leuk vindt, zijn gebouwd met code. Dat Google gerichte zoekresultaten haalt uit miljarden internetpagina's, is te danken aan code.

STIEFMOEDERLIJK BEHANDELD

Die algoritmes komen er natuurlijk niet vanzelf, programmeurs hebben de code ervan ooit moeten schrijven. Zie het als een taal om een commando om te zetten in een resultaat. Een taal die je ook kan leren. En gezien het stijgende belang van algoritmes en slimme toepassingen, een taal die stilaan onmisbaar wordt. Bovendien helpt het om te leren logisch redeneren en problemen analyseren.

Toch is programmeren lang stiefmoederlijk behandeld, zeker in het onderwijs. Pas vorig jaar heeft de Vlaamse Regering 'digitale competenties', met daarin de principes van programmeren, opgenomen in de nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad. **"Het heeft lang geduurd voor het doordrong dat programmeren belangrijk is, maar we zijn blij dat dat besef er nu wel is.** Het is belangrijk dat mensen begrijpen dat elke computer en alle geautomatiseerde systemen ooit wel door iemand geprogrammeerd zijn", vindt Bart Mesuere van de vakgroep Toegepaste Wiskunde, Informatica en Statistiek.

Maar er is nog werk aan de winkel. "Die nieuwe eindtermen zijn er dan wel, maar dat wil niet zeggen dat leraren meteen weten hoe ze dat moeten aanpakken. We merken dat wiskundeleraren programmeren er vaak gewoon moeten bijnemen, zonder dat zij daar ervaring mee hebben", gaat Bart verder. "Dodona kan daarbij helpen."

BART MESUERE

is postdoctoraal onderzoeker aan de faculteit Wetenschappen. Als datawetenschapper probeert hij nuttige inzichten uit grote hoeveelheden ruwe data te halen, en zoekt hij manieren om die data te visualiseren. Zo giet hij op twitter (@BartMesuere) de dagelijkse coronacijfers in heldere grafieken. Zijn favoriete plekje is de studentenhome 'Home Boudewijn' waar hij als student op kot zat.

VAN HOBBYPROJECT TOT ONDERZOEKSPROJECT

Dodona is het platform om te leren programmeren dat hij samen met zijn collega professor Peter Dawyndt ontwikkelde. Ondertussen vijf jaar geleden, als een soort 'hobbyproject'. "Toen ik net mijn doctoraat had ingediend, had ik even zin om iets anders te doen en mijn zinnen te verzetten. Tijdens de paasvakantie begon ik aan Dodona. Het platform kreeg snel vorm en tijdens die zomer heb ik er verder aan gewerkt", aldus Bart. Peter vult aan: "Dat het zou uitgroeien tot wat het nu is, dat hadden we nooit durven denken."

Vandaag telt het platform 26.000 geregistreerde gebruikers en vind je er 8.000 oefeningen op. Zo'n duizend middelbare scholen gebruiken het. "Leerkrachten kunnen ons platform gebruiken tijdens de lessen om hun leerlingen aan de slag te laten gaan met oefeningen. Hebben ze een Smartschool-account? Dan kunnen ze zich zelfs rechtstreeks aanmelden. Gratis en voor niets", legt Peter uit. "Drie doctoraatsstudenten onderzoeken momenteel hoe we leerlingen in de toekomst nog beter kunnen leren programmeren en hoe we lesgevers nog beter kunnen ondersteunen, in een onderzoeksproject rond Dodona."

ONDERWIJSNOOD

De kracht van het platform zit in de automatische feedback. Oefeningen worden automatisch geëvalueerd en beoordeeld, als docent hoef je niets te verbeteren. In die vijf jaar is er via Dodona al tien miljoen keer feedback gegeven. Ter vergelijking: om manueel tot hetzelfde resultaat te komen zouden zo'n honderd mensen fulltime oefeningen moeten controleren.

Dat het nu zo'n vaart loopt, was niet de bedoeling. "We zijn begonnen met Dodona uit onderwijsnood. We wilden meer en betere feedback geven, zonder dag in dag uit manueel oefeningen te verbeteren en door computercode te gaan op papier of in een document. Dat is enorm tijdrovend", zegt Peter.

PETER DAWYNDT

is professor aan de UGent en leidt er het Computational Biology Lab dat onderzoek doet op het raakvlak van de computer- en levenswetenschappen. Toen hij doctoraatsstudenten keek hij elke dag uit over de plantentuin, die hij een van de mooiste plekken van Gent vindt.

"Nu kunnen we ons bezighouden met waar het echt om draait: lesgeven. Zo nemen we de studenten tijdens de les mee door de oefeningen en leren we hen probleemoplossend denken. Dat is een grote winst. Studenten kunnen ook individueel aan de slag met de oefeningen. Elk op hun eigen ritme en niveau. Als studenten sneller weg zijn met de oefeningen, kunnen ze moeilijkere oefeningen maken. Willen ze graag een stapje terug zetten omdat ze niet helemaal mee zijn? Dan kan dat ook."

OPEN VOOR IEDEREEN

Peter en Bart doen dit project on the side, naast hun werk als prof en onderzoeker. Dat wordt steeds moeilijker, gezien de groei van Dodona. Aanvankelijk binnen de muren van de UGent, daarna opgemerkt door andere universiteiten en hogescholen en nu dus ook door middelbare scholen. Het programma is van dag één open source, een heel bewuste keuze.

"De kracht van het platform zit in de automatische feedback."

Bart: "Niet alleen omdat we ondertussen gesteund worden door de overheid, maar omdat we zelf ook gebruik maken van open source data om Dodona mogelijk te maken. We willen het voor zoveel mogelijk mensen mogelijk maken om te leren programmeren, dus we vinden het belangrijk dat alles beschikbaar is."

VLAAMSE JEUGD LEREN PROGRAMMEREN

Een fiere Peter pikt in: "We zien dat er rond Dodona een community groeit, waar leerkrachten en docenten elkaar helpen met oefeningen en cursussen. Dat is fijn om te zien. **Het doet ons deugd dat wij ons steentje kunnen bijdragen aan het feit dat de Vlaamse jeugd leert programmeren.**"

Het typeert beide onderzoekers in hun ambitie met Dodona. Het succes van het platform is leuk, maar ondergeschikt aan een belangrijker doel, namelijk mensen leren programmeren. "Of dat dan met Dodona is of niet, dat maakt voor ons niet uit. Liever met ons natuurlijk. *(lacht)*"

"Het was een instant succes"

DOMINIEK VANDEWALLE
leraar derde graad in de Sint-Paulusschool
campus College in Waregem

"Ik geef deeltijds les aan de derde graad in het secundair onderwijs en deeltijds in de educatieve master aan de UGent. Daardoor was ik al bij een van de eersten die Dodona ook in lessen van het secundair gebruikte. Het was een instant succes. Ik geef eerst uitleg, waarna we samen een oefening op het platform maken en de feedback overlopen. Nadien gaan de leerlingen zelf aan de slag, waar en wanneer ze willen. Ik kan hun leerproces makkelijk volgen en ingrijpen waar nodig. Stel dat alle leerlingen over dezelfde oefening struikelen, kan ik dat bijvoorbeeld aanhalen in de les. Dodona bespaart me veel werk, waardoor ik op het einde van de rit een pak meer tijd heb om dieper op bepaalde zaken in te gaan."

ZELF AAN DE SLAG MET DODONA?

Heb je zelf interesse om met Dodona te werken? Of wil je het project steunen? Neem dan zeker een kijkje op dodona.ugent.be.

Hij is een van de meest bepalende figuren uit de geschiedenis van de UGent, onder andere door zijn opmerkelijk internationaal parcours: Nico Gunzburg. Sinds kort is zijn naam verbonden aan een fonds, opgericht door professoren Marc Cools en Christophe Vandeviver. Zij vonden in de figuur Gunzburg de perfecte belichaming van wat ze met het fonds willen bereiken.

NICO GUNZBURG VERANDERDE DE UGENT, DE CRIMINOLOGIE EN EEN STUKJE VAN DE WERELD

"Hij was één van die mensen voor wie de universiteit, Vlaanderen en zelfs ons land veel te klein was. Een man van de wereld", aldus professor Marc Cools van de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht. "Het is net dat internationale karakter dat we in onze opleiding willen versterken", vult zijn collega-professor Christophe Vandeviver aan. Doel van het Fonds Nico Gunzburg is dan ook de blik op criminologie opentrekken en studenten en onderzoekers een internationaal perspectief bieden.

ZOON VAN MIGRANTEN EN POLYGLOT

Dat ze bij de persoon Gunzburg uitkwamen als 'gezicht' van het fonds, hoeft niet te verwonderen. Hij werd geboren in 1882 in Riga, toen nog deel van het Russische Rijk. Zijn ouders, van Joodse afkomst, besluiten Riga te verlaten en verhuizen naar ons land, naar Antwerpen. Gunzburg studeert rechten in Brussel en begint aan een carrière die zo'n honderd jaar later nog steeds inspireert.

Het professionele pad van Gunzburg neemt een internationale wending tijdens de Eerste Wereldoorlog. De Belgische regering, in ballingschap, stuurt hem op meerdere diplomatieke missies om het

land te vertegenwoordigen. De keuze valt op Gunzburg omwille van zijn kennis als jurist, maar ook door zijn talenkennis. De man is een echte polyglot en spreekt Frans, Italiaans, Portugees, Duits, Engels, Russisch en Nederlands.

VERNEDERLANDSING VAN DE UGENT

Met het Nederlands heeft hij een bijzondere band. "Hij kreeg al tijdens zijn studies een enorme interesse voor de taal. Niet vanuit flamingantisme, maar echt uit liefde voor het Nederlands", vertelt Marc. Het is met die passie dat Gunzburg zich inzet voor een vernederlandsing van de rechtspraak, tot dan een nagenoeg volledig francofone aangelegenheid. En hij is een vurig voorstander van de vernederlandsing van de Gentse universiteit. Als dat doel gerealiseerd wordt in 1930, is Gunzburg al jarenlang een van de drijvende krachten.

OPRICHTER VAKGROEP CRIMINOLOGIE

Maar de stempel die hij aan de UGent achterlaat, is groter dan enkel de vernederlandsing. Dat er überhaupt een opleiding criminologie is aan de UGent, is de verdienste van Gunzburg. "In 1936 neemt hij het

Dat er een opleiding criminologie is aan de UGent, is de verdienste van Nico Gunzburg.

initiatief om een criminologisch instituut op te richten aan wat toen nog de Rijks-universiteit Gent heette. Twee jaar later is het instituut een feit. Vandaag is dat de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht”, aldus nog Marc. De overlevering wil dat Gunzburg de toenmalige rector overtuigde met de woorden “Ik heb een huis, wilt u het hebben?” toen bleek dat er geen geld was voor zo’n instituut. Het huis in de Korte Meer, nog steeds eigendom van de UGent, is een bakstenen herinnering aan de anekdote.

Het doel van het instituut was een zo multidisciplinair mogelijke aanpak met experts uit het veld, magistraten, advocaten, maar ook mensen uit het gevangenis- en interneringswezen. En Gunzburg betreft er van meet af aan ook profen van de faculteiten Geneeskunde en Letteren en Wijsbegeerte bij. “Hij ziet criminaliteit als een sociaal feit, ruimer dus dan de puur juridische benadering. En hij is daarbij altijd opgekomen voor de onderdrukten”, zegt Christophe. Marc pikt in: “Wat minder geweten is over hem is dat hij mee het initiatief nam voor het Hoger Instituut voor Opvoedkunde. Vandaag kennen we dat als de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen. Hij had in zijn visie op criminologie een bijzondere interesse in wat hij ‘verwaarloosde jeugd’ noemde. Daarin komt zijn humanisme naar boven.”

PROCES VAN NEURENBERG

Het noodlot drijft Gunzburg daarna weer de grens over. Tijdens Wereldoorlog II vlucht hij aanvankelijk naar Frankrijk, maar na een tip over mogelijke arrestaties, moet hij ook daar weg. Uiteindelijk vindt hij onderdak in Brazilië, waar hij als professor aan de slag gaat in Sao Paolo en Rio de Janeiro en mee het strafrecht hervormt. Wanneer het regime ook daar steeds verder naar rechts helt, trekt Gunzburg naar de VS. Op voorspraak van niemand minder dan president Roosevelt kan hij aan de slag aan de universiteit van Syracuse in de staat New York. Gunzburg

Nico Gunzburg (links op de foto), samen met enkele van zijn medewerkers.

maakt indruk en wordt gevraagd mee het juridisch kader voor het Proces van Neurenberg uit te werken. Later keert hij terug naar Gent, waar hij zijn academische carrière afsluit. Maar ook tijdens zijn emeritaat blijft hij internationaal actief. In 1952 gaat de 70-jarige Gunzburg naar Indonesië om daar de politie te hervormen, nadat het land onafhankelijk werd. “En hij richt een criminologisch instituut op aan de universiteit van Jakarta. Hij heeft dus overal ter wereld zijn stempel op de criminologie kunnen drukken”, vat Christophe samen.

TOP VAN DE WERELD

Het verhaal van Gunzburg inspireert Marc en Christophe, die al langer met het idee speelden om een fonds op te richten met als doel de opleiding criminologie internationaler te maken. Gunzburg is, gezien zijn parcours, de ideale man om dat fonds aan op te hangen. “We hopen met het fonds internationale criminologen naar Gent te halen, om hier enkele maanden les te geven. Zo willen we onze studenten en onze onderzoekers van onder de kerktoeren weg halen en hen kennis laten maken met een discours dat ze anders nooit leren kennen”, aldus Christophe. Marc: “De opleiding criminologie aan de UGent hoort bij de top van de wereld. Het is ook een van de grootste ter wereld. Maar de focus heeft altijd op het nationale gelegen, dat is historisch zo gegroeid. We weten bijvoorbeeld amper wat er gebeurt in

STEUN HET FONDS NICO GUNZBURG

Wil je zelf meehelpen om internationale topcriminologen naar de UGent te halen? Maak dan mee het verschil en steun het Fonds Nico Gunzburg.

Je gift is welkom op het rekeningnummer BE26 3900 9658 0329, met mededeling “Nico Gunzburg” of “RE_989”. Giften zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 40€ op jaarbasis.

Zuid-Amerika of Afrika, terwijl ook daar een hele traditie in criminologie bestaat. Dus zeggen wij: haal die mensen naar hier en toon dat we hier niet in een pensée unique zitten.” Om, zoals Gunzburg het al deed, een multi-perspectivistische criminologie te brengen. Christophe: “Dat is bevorderend voor onze vakgroep. Je krijgt kruisbestuiving door de dialoog mogelijk te maken. Tussen Noord en Zuid, en tussen verschillende stromingen in de criminologie.”

KRITISCHE WERELDBURGER

De vraag is of het dan zo belangrijk is dat een Vlaamse criminoloog weet hoe een Zuid-Amerikaanse collega naar de dingen kijkt? “In de geglobaliseerde wereld volstaat het niet meer om enkel te weten hoe de politie hier werkt. Je krijgt ook vaker nieuwe domeinen binnen de criminologie die een internationaal karakter hebben. Denk maar aan milieucriminaliteit. Vroeger was dat een ver-van-mijn-bedshow, maar nu niet meer”, zegt Marc daarover.

Christophe treedt hem bij: “Het zou nu toch wel moeten lukken dat wij, Gentse criminologen, alle kennis in pacht hebben. We moeten af van die gedachte. Studenten mogen daar meer mee geconfronteerd worden. We moeten hen meer vormen tot kritische wereldburgers.”

FONDS NICO GUNZBURG

In eerste instantie wil het fonds buitenlandse onderzoekers naar Gent halen in het kader van een lesopdracht, waarbij ze één vak doceren. In tweede instantie zal er bekeken worden of er ook op onderzoeksvlak uitwisseling kan gebeuren. En wie weet wat de toekomst brengt: “Als ik echt mag dromen, dan komt er ooit een leerstoel Nico Gunzburg. Want dat zou betekenen dat het internationaal perspectief duurzaam verankerd is in de opleiding”, klinkt het bij Christophe. □

CHRISTOPHE VANDEVIVER

is onderzoeksprofessor criminologie aan de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht. Sinds vorig jaar is hij voorzitter van de Jonge Academie, een interdisciplinaire en interuniversitaire ontmoetingsplaats van jonge toponderzoekers en -kunstenaars met een eigen kijk op wetenschap, maatschappij, kunst en beleid.

MARC COOLS

is hoogleraar criminologie aan de vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht. De geboren Antwerpenaar én Beerschot-supporter werkt sinds 1999 aan de UGent en was expert op het kabinet van minister van Justitie Marc Verwilghen (1999-2003).

HET STUDENTENBLAD WAARVAN DE POLITIE OOIT DE TELEFOON AFLUISTERDE

'Hét onafhankelijk studentenblad van de Universiteit Gent', staat er als trotse baseline op de cover. In november 1975 rolde de eerste Schamper van de persen. Sindsdien is het uitgegroeid tot een eigenzinnig, rebels en soms berucht studentenmagazine. Maatschappijkritisch en niet weinig een luis in de pels van de UGent. Af en toe op ramkoers met een rector en zelfs de politie, zet het blad geregeld iets in gang.

HET HETE JAAR 1978: ABORTUSREL

'Abortus moet vrij!'. Die titel prijkte boven een artikel in de 51ste editie van Schamper. Abortus was toen nog verboden in België. Niet alleen wilde Schamper dat probleem aankaarten, het publiceerde bij het artikel ook de adressen van enkele abortusklinieken in Nederland. "Wij vonden het vanzelfsprekend dat die adressen in de marge van dat artikel stonden, dus deden we dat ook gewoon", vertelt Rik Van Nuffel, de toenmalige hoofdredacteur van Schamper.

Niet alleen abortus was illegaal, ook het drukken en verspreiden van adressen van abortusklinieken in het buitenland mocht niet. "Op een dag kwam de buurman, procureur bij de Gentse rechtbank, aanbellen bij mijn ouders in Sint-Amandsberg. Hij vertelde dat hij wist wat we van plan waren en wilde ons waarschuwen", gaat Rik verder.

TELEFOON AFGELUISTERD

Hoe het kwam dat de politie op de hoogte was? "We hadden al een vermoeden, maar na verder onderzoek bleek dat de telefoon in de Brug, toen ons redactielokaal, afgeluisterd werd. We hoorden steeds vaker echo's tijdens het bellen of onze eigen stem aan de andere kant van de lijn. Signalen dat ze ons afluisterden. Niet dat we dat heel erg vonden. Het feit dat de politie ons volgde, wilde zeggen dat we iets belangrijks deden. Dat was vooral plezant."

DOORZICHTIG PAPIER

Toch was er ook de vrees dat de politie het nummer misschien wilde tegenhouden. Maar de redactie van Schamper liet zich niet kennen, het nummer zou koste wat het kost bij de studenten geraken. "We hadden twee opties: ofwel knipten we de adressen uit alle exemplaren, ofwel gebruikten we onze creativiteit. De drukker stelde voor om papier op de adressen te kleven. We besloten het dunst mogelijke papier te gebruiken, waar je makkelijk kon doorkijken. Niet alleen waren de adressen nog steeds goed leesbaar, we trokken er zelfs nog meer aandacht mee."

Dat was één horde, de magazines bij de studenten krijgen was de volgende. "Normaal werden de magazines met een bestelwagen naar onze redactie vervoerd, maar we vertrouwden het niet helemaal. Met enkele redacteuren zijn we de magazines zelf bij de drukker gaan halen. We verdeelden ze en namen elk een andere route, zodat de politie ze zeker niet allemaal kon onderscheppen. Uiteindelijk konden we ze veilig en wel uitdelen aan de studenten."

"Eigenlijk is het best grappig om aan terug te denken. Onze telefoons werden afgeluisterd en de politie stond regelmatig met 'anonieme' auto's voor de deur. We leefden in een heel repressieve samenleving. In dat klimaat vonden wij bij Schamper het net fijn om wat te 'koteren'", lacht Rik. "We waren jong en geëngageerd, wat wil je?"

1978 VERDUBBELING INSCHRIJVINGSGELD

Het warme jaar 1978 werd nog heter toen de regering de Anticrisiswet goedkeurde. Een van de gevolgen was een verdubbeling van het inschrijvingsgeld van 5.000 naar 10.000 Belgische frank. Er volgde een golf aan studentenprotesten.

“Nu lijkt dat bedrag van 10.000 frank niet bijzonder veel, maar toen was dat immens. Dat konden we niet zomaar laten passeren”, vertelt Rik nog, die ook toen hoofdredacteur was. In maar liefst zestien edities schreef Schamper over acties ‘tegen de 10.000’.

RAPPORTEREN VANOP DE BARRICADES

Toen een honderdtal studenten het rectoraat bezette, gaf Schamper het woord aan een van de ‘bezettters’. “We wilden niet zomaar berichten over de gebeurtenissen, we wilden vanop de barricades rapporteren”, aldus Rik.

Enkele weken later viel de politie binnen in de Brug. Niet alleen in het redactielokaal van Schamper, maar ook van Radio Aktief. Die radiozender werd opgericht tijdens de studentenprotesten en gebruikt om studenten te mobiliseren. “De politie spaarde onze redactie niet. Ze nam bijvoorbeeld de lijst met adressen van abonnees mee.”

RIJKSWACHTCOMPUTER

Maar Schamper zou Schamper niet zijn mocht dat incident niet leiden tot een ludieke actie. “In het volgende magazine gebruikten we het voorval om abonnees te werven. ‘Ja, ook ik wil zo snel mogelijk in de Rijkswachtcomputer (en dit voor slechts 50 fr.) Ja, ik neem dus een abonnement op Schamper’, schreven we”, lacht Rik.

SCHAMPER IN ENKELE FEITEN

- In november 1975 rolde de eerste editie van Schamper van de persen.
- Het is de opvolger van *Rugnummer*, waarvan de subsidiëring in 1975 werd stopgezet nadat een professor een zwijn werd genoemd.
- Koen Raes was de eerste hoofdredacteur. Hij koos de naam ‘Schamper’ omdat er in geen enkele taal een goede vertaling bestaat.
- Er zijn ondertussen al 627 edities gemaakt.
- Het magazine verschijnt tweewekelijks tijdens het academiejaar en heeft een oplage van 4.000 exemplaren.
- Het eerste redactielokaal van Schamper was in de kelders van studentenhuis ‘De Brug’. Nu huist de redactie in ‘De Thermanal’.

1985 DE PAUS EN EEN NAAKTE VROUW

In het jaar 1985 kreeg België hoog bezoek: Paus Johannes-Paulus II. Gent stond op het programma van de paus en dat was ook Schamper niet ontgaan. Het studentenmagazine zette een spotprent van de paus op de cover.

Je zag een naakte vrouw, afgebeeld als duivel, die een ballon vasthoudt met het hoofd van de paus op.

Daarbij stond een satirische column die de lentemode van het Vaticaan besprak. Het ging niet alleen over het ‘kruis’ van de paus, maar ook over een mogelijke relatie tussen de kerkvader en de toenmalige Gentse bisschop Leonce Van Peteghem.

Voor de toenmalige rector André Cottenie, een katholiek, was het de druppel. Hij vond het “een kaakslag voor de rooms-katholieke geloofsgemeenschap. Niet alleen aan de Gentse Universiteit, maar ook daarbuiten”. De rector bevroor de subsidies voor het ‘schandaalblad’. Schamper kreeg pas vijf maanden later opnieuw geld, toen Leon De Meyer de nieuwe rector werd.

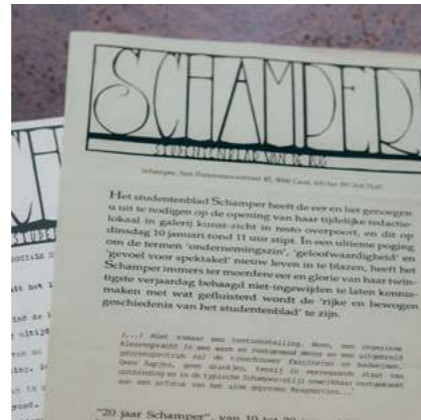

1994 PROTEST TEGEN BESPARING

In oktober 1994 stegen de prijzen van maaltijden in de studentenrestaurants spectaculair, net als de huurprijzen van de homes. Studenten voerden acties tegen de besparingen van de sociale sector van de universiteit en ook Schamper sprong mee op de kar. De redactie eiste van de universiteit een verhoging van de werkingsmiddelen, die op dat moment niet volstonden om rond te komen.

Met een ludieke actie probeerde Schamper de aandacht te trekken. De redactie bouwde een redactielokaal na in de gang van studentenrestaurant De Brug. Met een oude typemachine en een stencilmachine maakten de redacteurs 'extra edities' waarin ze berichtten over wantoestanden in de homes en de resto's.

De actie leverde heel wat aandacht op en de universiteit maakte geld vrij voor de studentenhomes. Het studentenblad kreeg geen extra middelen, maar wel ... computers.

2011 STEEK DE COVER (NIET) IN BRAND

Als reactie op een cover van Humo die je in de diepvries moest leggen om een geheime boodschap te zien, lanceerde de redactie van Schamper een eigen 'speciale cover'. "We maakten een volledig roze coverpagina met daarop de instructies om het blad drie minuten op 750 watt in de microgolfoven te leggen", vertelt Lise Eelbode, de toenmalige hoofdredacteur van Schamper.

"Enkele studenten probeerden dat ook effectief uit en mailden ons daarna dat hun kot naar rook stonk en ze de geheime boodschap niet vonden. 'Momenteel wordt het blad zeer zwart op één plaats. En er komt rook uit', stond in een van de mails. We hadden nochtans - erg klein weliswaar - een disclaimer toegevoegd: 'De microgolffinkt kan variëren van kwaliteit. Elke poging tot onthulling van de boodschap gebeurt derhalve volledig op eigen risico.'"

Bron '400 Schampers in woord en beeld' van Maarten De Gendt, oud-redacteur van Schamper

"Hoezeer universiteiten ook meegaan met hun tijd, hun unieke opdracht is in al die jaren niet veranderd."

Dat de UGent er internationaal toe doet, lijkt geen twijfel. Wat misschien minder bekend is, is hoe ver onze actieradius reikt. Eerder in dit magazine maakte je al kennis met onze imposante klimaat-toren diep in het Congolese regenwoud. Of met de 11 Joint Labs die de UGent dankzij het jarige China Platform samen met Chinese partnerinstellingen heeft opgezet. Aan dat lijstje voeg ik graag nog onze Global Campus in Korea toe, waar we een stevige reputatie op het vlak van onderwijs en onderzoek hebben opgebouwd.

Kortom: de UGent is meer dan ooit een globale speler. Logisch, zou je denken, in tijden van globalisering. Maar wat we wel eens durven te vergeten, is dat universiteiten altijd al mondiale kruispunten van intellectueel verkeer zijn geweest. Denk maar aan het indrukwekkende verhaal van Nico Gunzburg: voorvechter van de vernederlandsing van onze universiteit, polyglot die overal ter wereld zijn stempel drukte op de criminologie, en nu dus ook het gezicht van een fonds om internationale topcriminologen naar de UGent te halen.

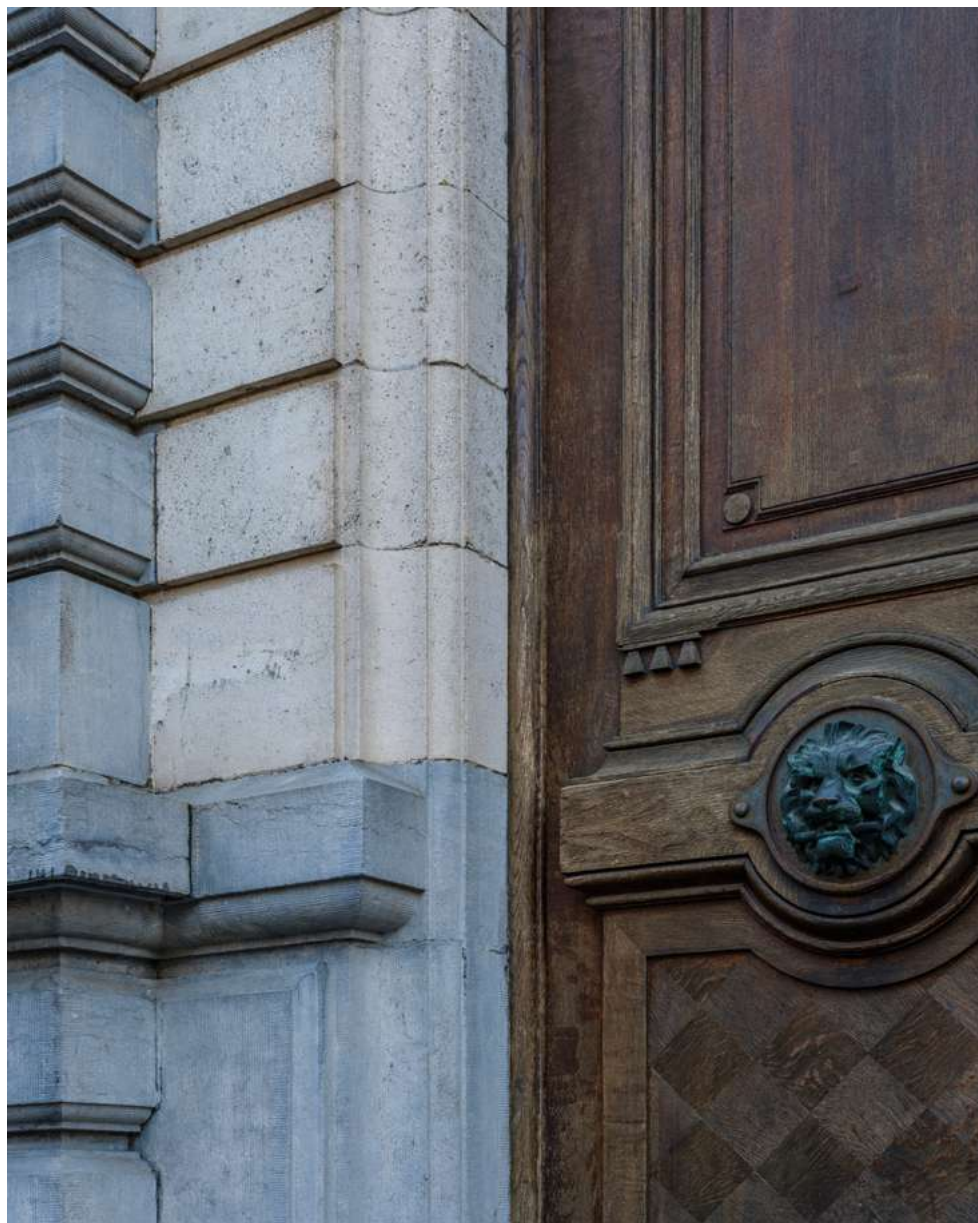
Hoezeer universiteiten ook meegaan met hun tijd, hun unieke opdracht is in al die jaren niet veranderd: het verstrekken van inspirerend onderwijs, gevoed door grensverleggend onderzoek. En dus is het maar normaal dat het avontuur dat Dirk Frimout uiteindelijk tot buiten onze dampkring zou voeren, meer dan 60 jaar geleden aan de UGent begon. Want zonder een grondige initiatie in de fundamente van de wetenschap is zo'n ruimtereis voor de meesten gedoemd om slechts een wilde kinderdroom te blijven.

In de brief aan zijn 17-jarige zelf onderstreept Dirk Frimout terecht het belang van te blijven leren. "Want de dag dat je niets meer bijleert, is de dag dat je waarde verliest." Het is een gedachte waarvan we hier in Vlaanderen nog onvoldoende doordrongen zijn. Ook de UGent is lang te bescheiden geweest over wat ze op dat vlak te bieden heeft. Daar komt nu verandering in: via onze Nova Academy plaatsen we samen met de UA en de VUB het bestaande aanbod op het vlak van levenslang leren meer in de etalage; en via onze (inter)facultaire academies versterken we dat aanbod nog, zodat het optimaal aansluit bij de behoeften van het werkveld.

Uitstekend onderzoek en onderwijs, die nauw met elkaar verstrengeld zijn, aangevuld met de reflex om waar dat nuttig of nodig is in te spelen op maatschappelijk noden: laten we die drievoudige kernopdracht van universiteiten steeds voor ogen houden in alles wat we ondernemen.

RIK VAN DE WALLE, RECTOR UGENT

WAAR AAN DE UGENT?

Wie herkent dit plekje? Van alle deuren die de UGent rijk is. Misschien geeft de leeuwenkop het weg? Of de verweerde blauwsteen? Het dambordmotief?

← Ontdek hier het antwoord of op durfdenken.be.